

der er opstaaet Misstemninger og Rivninger; det er nu imidlertid efter min Mening ikke nogen videre Ulykke, at der opstaar Stridigheder og Rivninger imellem de kommunale Myndigheder. Jeg anser det tværtimod for overordentlig sundt og godt, at saadanne Rivninger finde Sted, thi de føre sædvanlig til en nærmere Undersøgelse af, hvad der er det Rette, og en nærmere Undersøgelse af, hvor Grændsen er for den Enkeltes Myndighed. Den Bestemmelse, at Skolekommisjonen selv skal vælge sin Formand, at Præsten vel skal være Medlem af Skolekommisjonen, men at han ikke skal være Formand uden ved Valg, kunde jeg have ønsket indført i Landkommunalloven, ligesom den blev indført i Kjøbstadkommunalloven. Jeg tror imidlertid, at dette er Noget, der ved Leilighed kan raades Bod paa; jeg veed meget vel, at der under Landkommunalloven ogsaa var Forhandling om dette Punkt, og at Regjeringen fandt det betænkeligt at overlade til Skolekommisjonen frit at vælge, hvem der skulde være dens Formand, men jeg antager dog nok, at det med Tiden vil kunne opnaas. — Hvad der derimod er en Uanskelighed ved hele denne Sags Ordning, er det overordentlig store, besværlige Administrationsapparat, som man har overfor Skolevæsenet; det er den Deling, som finder Sted lige fra den øverste Spids og nedest til det nederste Trin mellem to forskellige Arter af Myndigheder, dels — om jeg saa maa udtrykke mig — en mere geistlig og dels en mere verdslig. I Spidsen for det Hele staa Kultusministeren og Indenrigsministeren, og under ethvert af disse Ministerier staa en hel Række af Myndigheder, der gribe ind i hinanden. Og naar disse Myndigheder endda paa alle Punkter laa i de samme Røg, saaledes som Tilfældet er ved den Politiske Seile, hvor Kobberet, Zinken og Saltet bestandig ligge i samme Orden, saa kunde man maasse nok frembringe Bevægelse og noget Liv; men Ulykken er, at disse Kræfter gribe i mange Sager ind i hinanden paa høist forskjellig Maade. Nogle Sager gaa visse Trin opad uden at støde paa noget geistligt Element, saa gaa de pludselig igjen nedad, og siden gaa de med et Spring fra det Verds-

lige over paa det Geistlige; kort sagt, Sagerne komme til at bevæge sig i Zigzag imellem disse forskellige Myndigheder, forinden de blive bragte tilende. Jeg synes altsaa, at, naar man overhovedet ved Lov vilde røre ved det, som dette Lovforslag angaar, maatte man undersøge det administrative Spørgsmaal fra Øverst til Nederst; thi, skjøndt jeg ikke kan være enig med den ærede foregaaende Taler i, at Skolekommisjonen er en Sogneraadet ganske fideordnet Myndighed, men maa mene, at den i mangfoldige Punkter, ja i de allerfleste Punkter baade efter Lovens Ord og efter den hele Udvikling er en Sogneraadet underordnet Myndighed, en Delegation fra Sogneraadet, saa er der dog paa den anden Side Punkter, hvori Skolekommisjonen direkte staa saaledes under Skoledirektionens Tilsyn, medens Sogneraadet staa under Amtsraadets Overbestyrelse og Tilsyn, at det ikke kan undgaas, at Skolekommisjonen kommer i et Afhængighedsforhold til en Autoritet, med hvilken Sogneraadet, fra hvilket dets Myndighed er delegeret, ikke har Noget direkte at gjøre. Det er altsaa Hovedsagen, forekommer det mig, at man, naar man vil gaa ind paa en Forandring i disse Forhold, da gaar Sagen lidt dybere igjennem; dette Lovforslag forekommer mig derimod kun at være af en ganske speciel Natur og derhos at bevæge sig paa et Omraade, paa hvilket i Grunden ikke nogen Lov behøves, fordi det Gavn, der søles, kan afhjælpes dels ved en simpel Forklaring af det Cirkulære, der engang er tilstede, dels ved en Opmuntning til Kommunerne om, hvor der er Trang dertil, at skaffe sig Vedtægter. — Jeg skjønner saaledes ikke, at dette Lovforslag er nødvendigt. Det støder ogsaa an imod min Betragtning af kommunal Selvstændighed og Frihed, at man i Loven vil indføre en Bestemmelse som denne om, til hvilke Tider Skolekommisjonerne skulle holde Møde. Er dette dog ikke en saa speciel Bestemmelse, at man dog gjerne kan overlade dens Fastsættelse til de kommunale Myndigheder selv? Hvad betyder den hele kommunale Frihed og Selvstændighed, naar man skal have Lovgivningens Træng over sig med Hensyn til saadanne Specialiteter? Noget Frihed maa der dog høre til